

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

Sic adhuc hodie animarum Pastores & Magistratus ovicularum sibi conceditarum rationem habeant, quò illi post obitum quoque salutarium earum admonitionum, quas viventes reliquerunt, memoriam faciunt, 2. Petr. 1. v. 15. Plerumque enim accidere amat, ut Leontius dixit: Hac nive liquefacta (canos capitis ostendens) multum erit luti, h. e. varia mala ingruent, tam in Ecclesia, quam Politia. Id variis modis fieri potest. Quandoque enim surgit Rex novus, sicut in Ægypto, qui ignorat Joseph, Exod. 1. v. 8. Sive Diabolus lupos graves mittit, non parcentes gregi, Act. 20. v. 29. idè per opus est, ut illi, quibus inspectio à Deo mandata est, non modò assidue vigilent in vita sua: sed & ordinent, quò post mortem quoque pretiosum verbi salvifici depositum incorruptè conservetur, & ad posteros propagetur.

De Imperatore Theodosio memorat Ambrosius, quod morti vicinus salutem Ecclesie magis quam valerudinem suam curaverit. Sic & Paulus Romæ incarceratus aliquot Epistolas scripsit, ad Galatas, Gal. 6. v. 11. ad Ephesios, Eph. 6. v. 24. ad Philipenses, Phil. 4. v. 23. ad Colossenses, Col. 4. v. 18. posteriorem ad Timotheum, c. 4. v. 22. & ad Philemonem v. 25. idè inquit, quod quamvis affligatur usque ad vincula, quasi malè operans, verbum Dei tamen non alligatum sit, 2. Tim. 2. v. 9.

Egregiam quoque hujus rei habemus exemplum in Baptista, qui nihil prius neque antiquius habuit, ubi jam in castello Machero incarceratus fuit, quam ut discipuli sui, qui adhuc vacillabant, ignorantes, cui Messie honorem darent, Christone, an Johanni, in veram viam reducerentur,

& eum agnoscerent, cujus prodromus ille fuerat, idè duos ex illis ad Christum mittit, quæsitum: Tu es, qui venturus es, an alium expectemus? Non quidem propter se, quem id non fugiebat, siquidem Messiam in utero materno saltu præ gaudio salutaverat, Luc. 1. v. 41. baptizaverat, Matth. 3. v. 15. & digitis monstraverat, Joh. 1. v. 29. sed propter discipulos suos, ut ex falsa opinione liberati, clarè perspicerent, se non Messiam esse, sed præmissum duntaxat ad viam Messie parandam. Id quod pluribus in prælectâ Pericope describitur, ex quâ pro instituti ratione meditabimur:

- I. Triplicem Querelam.
- II. Triplicem Medelam.
- III. Triplicem Caurelam.

J J.

Exegetis.

Mundus hic nil aliud est, nisi vallis lacrymarum, Psal. 80. v. 6. primò ratione peccati, in quo homo non modò concipitur & nascitur, Psal. 51. v. 7. sed sæpè malitiosè volutat se, & hoc ipso temporales & æternas pœnas sibi attrahit, Jer. 2. v. 19. Deindè quoque ratione multiplicis miserie, cui à die exitus de ventre matris, usque in diem sepulture subjecti sumus, Sir. 40. v. 1. Idè triplicem Querelam non incommodè primo loco tractamus ex Evangelio, quam movebit

I. *Piorum opprobrium.* Exemplum habemus in Johanne Baptista, de quo Evangelista refert, quod in vinculis opera Christi audierit. In hanc conjectus fuerat vir integerrimus, non ob malefactum aliquod: sed quia Herodem, qui conjugem suam legi-

legitimā filiam Regis Aretæ repudiaverat, fratris germani Philippi uxore in ejus locum assumptā, quā cum in incestu vivebat, publicè objugaverat, expressè ipsi exprobrans: Non licet tibi habere uxorem fratris tui: propterea Tyrannus excandescens carceri eum inclusit, in quo post annum & tres menses capite truncatus legitur, Marc. 6. v. 18. seqq.

Hanc mercedem pii verbi Præcones semper reportarunt. Quia enim sermo, quem prædicant, est sermo veritatis, Jac. 1. v. 18. qui sine personarum respectu, magnis & parvis, sive audiant, sive negligant, annunciandus est, Ezech. 3. v. 11. facile patet, quod à mundo parùm gratiæ initi possit, juxta Comicum:

Obsequium amicorū, veritas odium parit. Odio enim habent corripientem in portā, Amos 5. v. 10. Hinc exilium Eliæ, 1. Reg. 19. v. 1. seqq. Hinc odium Michæ, 1. Reg. 22. v. 17. seqq. Hinc plagæ & incarcerationio Jeremiæ, Jer. 37. v. 15. c. 38. v. 6. ut plura exempla omittamus.

Idem adhucodiè evenit omnibus iis, qui officio suo fideliter præsent. Neque enim Diabolus melior factus est, sed habet iram magnam, sciens, quod modicum tempus habeat, Apoc. 12. v. 12. Præterea finis mundi magis magisque appropinquat, & quia Christus prædixit, fore sicut in diebus Noë, Matth. 24. v. 38. facile conjicere possumus, veritatem paucis acceptam, multis verò invisam fore, siquidem Spiritui sancto minus tūm obtemperabant, Gen. 6. v. 3. Sic adhuc hodie filii hujus sæculi antiquam cantilenam canunt: Loquimini nobis placentia, videte nobis errores, Esa. 30. v. 10. 11. Quod si verbi Præcones,

conscientiæ rationem habentes, officio suo fideliter funguntur, nil nisi acerbissimum odium pro labore accipiunt, quod sæpè viduæ & liberos eorum sequitur. Id illi & quo animo ferant, & hâc consolatione se sustentent, quod merces sua copiosa futura sit in cælis, Matt. 5. v. 12. Ubi fulgebunt instar firmamenti, Dan. 12. v. 3.

Interea ingratus mundus vel maximè mirandus est, quod viris ejusmodi optimè de se merentibus, tam iniquam mercedem persolvat, & malitiosè in exitiū ruat, quod quidem impunè Deus non relinquet. Qui enim reddit mala pro bonis, non recedet malum de domo ejus, Prov. 12. v. 13.

Verbi Præcones autem cogitent, ea nunc tempora instare, de quibus Paulus prædixit, quod sanam doctrinam non sustinebunt, sed ad sua desideria coacervabunt sibi Doctores: idè instent opportunè, importunè, arguendo, increpando, exhortando in omni longanimitate, & doctrina, 2. Tim. 4. v. 2. sicut Johannes adhuc in carcere discipulos suos ad Christum misit. Hoc nisi verbi Præcones fecerint, væ illis, 1. Cor. 9. v. 16.

II. *Mundi judicium.* Id Christus innuit, quando dimissis Johannis discipulis ad populum ait: Quid existis in desertum videre? arundinem vento agitatam &c.

Hinc colligi potest, Johannem quidem multos auditores habuisse, ut etiam ex Matth. 3. v. 5. constat: Verum non omnes ad discendum, sed ad novellas audiendum & videndum venerant, quod adhuc hodiè fieri amat. Occurrunt enim

I. *Vertumni*, qui circumferuntur omni vento doctrinæ, Eph. 4. v. 14. sicut multos ex Primariis à fide apostatate videmus, non conscientia, sed lucro adacti, quia

Deum ventrem constituerunt, Phil. 3. v. 19.

Quemadmodum vero arundo ad nihil prodest, nisi ut igni mancipetur & comburatur: Ita leves ejusmodi homines non melior merces manet. Væ inconstanti corde! Sir. 2. v. 14. & seqq.

2. *Delicatuli*, qui mollibus vestiti sunt: ideoque tales præcones exoptant, qui non omnia ad amissim exigant, sed moribus suis sese attemperent, sicut Saul olim dixit, Honora me coram populo, 1. Sam. 15. v. 30. Tales diligunt gloriam hominum magis, quam gloriam Dei, Joh. 12. v. 43.

Quia verò hi reprehensiones Pastorum ferre recitant: ideo Deus ipse tandem caput & caudam disperdit, rimum & truncum depravat, Esa. 9. v. 14. Si enim cum pedibus currens defatigationem sensisti; quomodo contendere poteris cum equis, Jer. 12. v. 5. q. d. Deus: à ferre nequis objuraciones & reprehensiones, quæ verbis fiunt ad emendationem tuam: quomodo sustinebis, quando Satanas potestatem suam in te exercebit, in inferno pœnam daturus, interitum æternum à facie Domini, & à gloria virtutis ejus, 2. Thess. 1. v. 9.

3. *Curiosi*, qui ideo templum frequentant, ut Prophetam videant. Hinc videmus homines certatim confluere, si fortè novus Concionator suggestum adscendat, quem tamen mox post paucas conciones fastidiunt. Cum Christus in deserto turbam cibasset, omnes eum laudibus extulerunt, clamantes: Hic verè Propheeta est, qui in mundum venturus est, Joh. 6. v. 14. sed non multò post tædio ejus capti, ingeminarunt: Crucifige, crucifige, Joh. 19. v. 15.

III. *Frequens offensiculum*, quod multos

retahit, ne ad Evangelium convertantur. Id ipsum Christus prævidit, propterea ait: Beatus est, qui non fuerit scandalizatus in me.

Christi servatoris fortuna miserabilis fuit. Licet enim mater, & pater ejus putativus Joseph è Regiâ Davidis stirpe proguati fuerint: at tamen præ inopia, ut alii plebeji manu sua victum quasi verunt. Natus est Servator Bethlehem in obscuro stabulo, pannis laceratis involutus, cunabulum ejus præsepe, lectus scænum fuit. Quinimò ne alimenta ei deficerent, Magos ex oriente Deus adduxit, qui viatico ipsum instruxerunt, Matt. 2. v. 12. In tenera infantia, ob Herodis infidias, in Ægyptum fugere coactus est. Ex Ægypto remeans parentibus suis subditus, patrique putativo adjutor in opere fabrili fuit. Ministerium inchoans piscatores ad Apostolatam elegit: Publicanos & peccatores convictores habuit, nihil possidens proprii, ex aliorum collatione vitam sustentavit, unde haud abs re conqueritur, Matt. 8. v. 20. Tandem Hierosolyma asino commodato ingressus, non multò post à Judâ proditus, à Petro abnegatus, & à reliquis discipulis derelictus fuit. Judæi eundem & milites velut maleficum ceperunt, illuserunt, flagellarunt, spinis coronarunt, & tandem in crucem sublatum necarunt. In cruce miseris modis à Deo se derelictum conquestus, ab omnibus contumelia affectus, & post mortem alieno sepulchro impositus fuit.

Eecce! hic noster Messias & Dominus est, in quo confidimus. Quid existimatis Dilecti! si nos tempore Christi, ubi in despecta servi forma ille incessit, vixissemus, ane ipsum pro Messia agnovissemus?

Vereor

Vereor sane, ne & nos in ipso scandalizati, dixissemus cum Judæis : Nolumus hunc regnare super nos, Luc. 19. v. 14.

Caveamus proinde, ne externus Ecclesiæ splendor oculos nobis obfuscet, est enim pusillus grex, Luc. 12. v. 32. imo misera, tempestate convulsa absque omni consolatione, Esa. 54. v. 11. Quod ut ex externâ pompâ & Majestate judicanda illa, Turca & Pontifex Romanus palmam illi prætereret. Verum Regnum Dei non venit cum observatione, Luc. 17. v. 20. sed in ostensione spiritus & virtutis, 1. Cor. 2. v. 4.

Licer enim sponsa Christi exterius fusca est, quia Sol tribulationis eam denigravit, Cant. 1. v. 6. attamen omnis ejus gloria ab intus est, Psal. 45. v. 14. Diē novissimo apparebit, quid inter sit, Mal. 3. v. 18. Quando vita nostra quæ jam abscondita est cum Christo in Deo, apparebit cum ipso in gloria, Col. 3. v. 4. Sap. 5. v. 17. Impii contra tristissimam sententiam audient: Abite maledicti in ignem æternum, Matth. 25. v. 4.

De Secundo.

Sequitur nunc Medela, quæ fluit
 1. Ex pauperum Privilegio, de quo Servator : Pauperes evangelizantur, Per pauperes hic non intelliguntur ex Eleemosynis viventes, uti Lazarus, Luc. 16. v. 21. aut alio defectu laborantes, sicut vidua Sareptana, 1. Reg. 19. v. 12. sed omnes mæsti & tentati, qui gravem peccatorum molem in conscientia sentiunt, & nil nisi iram Dei & æternam condemnationem ante oculos conspiciunt. His Christus Evangelium prædicari jussit, quod lætum

est nuncium, de gratuita peccatorum remissione, quam nobis Christus sanguine & morte suâ acquisivit, Joh. 1. v. 17.

Excitare hæc lætitiā in nobis possunt. Nos quoque naturā inopes & miseri sumus. Diabolus per peccata nos corrumpit, nec modò elegantem concreatā justitiæ & sanctitatis ornatum exiit nobis : sed & mortiferis vulneribus adeo nos depravavit ut à plantâ pedis usque ad verticem nihil integrum in nobis inveniatur, Esa. 1. v. 6. Verum per Evangelii vocem nos refocillatōs vivificavit, siquidem ex hac ipsâ causâ est potentia Dei ad salutem omni credenti, Rom. 1. v. 16.

Cum Noë in arcâ conclusus in magnis angustiis versaretur, dimisit columbam ex arcâ, quæ venit ad eum circâ vesperam, & ecce ramum olivæ decerptum portavit in ore suo. Intellexit ergo Noë, quod cessarent aquæ super terram, Gen. 8. v. 11.

Ramus olivæ denotat Evangelium, sive concionem consolatoriam de Christo, ejusque merito: hoc Christus nos quasi refecit in mundi hujus vesperâ, ut inde colligere queamus, fluctus iræ divinæ cessare nunc, nosque cum Deo reconciliatos esse per Christum, in quo nos gratificavit, Eph. 1. v. 6. Justificati enim fide pacem habemus cum Deo, Rom. 5. v. 1. hæc gratiæ columba etiam Johanni in carcere advolavit, eique jucundum olivæ ramum attulit, ut in carcere opera Christi audierit.

Adhuc hodie dictum Evangelii consolatorium menti tentatæ gratius est super millia auri & argenti, Psal. 119. v. 72. Medicorum & medicamentorum levamen sæpe frustra adhibetur, sicut mulier hæmorrhousa experta, Luc. 8. v. 43. Verbum DEI